

Abstrakt

Práce mapuje podobu českých uměleckých projektů, které od konce 80. let až do současnosti užívají jazyk konceptuálního a akčního umění k reflexi aktuálních problémů společnosti. Sleduje sociálně orientované umění nebo tendence, které se snaží komunikovat s mimouměleckým kontextem a zaměřuje se na sociálně-politický aspekt soudobého umění. První část textu je zacílená na základní pojmy, stručně odkazuje k nejdůležitějším výstavám a zabývá se teoretickými kritikami nebo úvahami spojenými s pojmy politické či angažované umění a zahrnuje stručnou zmínku o příkladech staršího sociálně orientovaného umění vznikajícího v průběhu 20. století. Studie se snaží postihnout primární témata, skrze která umělci reflektují stávající společenský systém s jeho starými i novými jevy. Tematické okruhy a konkrétní díla jsou popsána ve čtyřech hlavních kapitolách, které odkazují na pracovní metody i na vývoj práce umělců nebo strategií uměleckých skupin, které zároveň odráží změny odehrávající se na české výtvarné scéně za posledních 25 let. Hlavní motivy představují klasická nebo relativně nová témata zahrnující reflexe mateřství, transformaci současné rodiny, postoje k fenoménu stáří, smrti nebo umělecké reakce na politická rozhodnutí, diskriminaci menšin, na vzájemné vztahy i otázky genderu, ekologii nebo na zasahování obchodních strategií a médií do našeho každodenního života. Na jedné straně práce objasňuje, jakým způsobem někteří čeští umělci reagují na otázky týkající se nedávné minulosti (například na nucený odchod sudetských Němců z Československa, nebo na problematiku dědictví komunistické éry), a na té druhé ukazuje na nová témata a strategie, které sehrály v českém kontextu po roce 1989 novou roli a vztahovaly se k otevření hranic, jež podnítilo možnosti teoretických interakcí se západním uměleckým světem, ale nastolilo i potřebu nově přeformulovat postavení umělce v rámci post-socialistické společnosti.